

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2125/2548

บริษัทไทยออยล์เพาเวอร์ จำกัด กับพวกผู้ร้อง ขอกรมสรรพสามิตผู้คัดค้าน บริษัทไทยลูบเบส จำกัด (มหาชน)ลูกหนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 90/12

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ. ล้มละลายฯ มาตรา 90/12 (7) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่กฎหมายได้กำหนดให้เกิดภาวะหยุดนิ่งหรือพักการชำระหนี้ (automatic stay) ขึ้นนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้เพื่อประโยชน์แก่การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นธรรมและเป็นไปตามระบบที่กฎหมายกำหนดไว้ภายใต้กรอบของแผนฟื้นฟูกิจการ และให้เวลาแก่ลูกหนี้หรือผู้ทำแผนสำรวจความบกพร่องของกิจการนำไปวางแผนปรับปรุงแก้ไขให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้รวมทั้งลดความกดดันทางการเงินจากการถูกเจ้าหนี้บังคับยึดทรัพย์สินหรือหลักประกัน บทบัญญัติมาตรา 90/27 และมาตรา 90/60 แสดงให้เห็นว่า มูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ทุกประเภทจะต้องเข้ามาอยู่ในระบบการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้หนี้สินของลูกหนี้ที่มีอยู่แล้วได้รับการสะสางภายใต้กระบวนการฟื้นฟูกิจการให้เสร็จสิ้นไป ผู้คัดค้านซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายหนึ่งในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้จึงต้องผูกพันในแผนฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ เมื่อศาลสั่งเห็นชอบด้วยแผน สิทธิของเจ้าหนี้ในการได้รับชำระหนี้ย่อมเป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขในแผน สิทธิของเจ้าหนี้ในการจะบังคับชำระหนี้เองในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ย่อมสิ้นไปสำหรับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ผู้คัดค้านมีคำสั่งอายัดไว้ก่อนวันที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณานั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองในการห้ามมิให้ผู้คัดค้านยึดหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปแล้ว ก็เพื่อให้การชำระหนี้จะต้องเป็นไปตามแผนนั้น แม้มาตรา 90/12 (7) จะใช้คำว่า "ยึด" ก็ตาม แต่ย่อมหมายถึงการอายัดด้วย เพราะการอายัดในการบังคับคดีเอง เมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สินหรือเงินตามที่ยึดให้ ก็จะนำไปสู่การบังคับคดีได้เองนั่นเอง ข้อเท็จจริงได้ความด้วยว่า มูลหนี้ของผู้คัดค้านเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ผู้คัดค้านยื่นคำขอรับชำระหนี้โดยชอบ แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชำระหนี้แก่ผู้คัดค้านไว้ และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ผู้คัดค้านจึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามแผนซึ่งรวมถึงการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ด้วย ไม่อาจได้รับชำระหนี้โดยวิธีอื่นนอกจากจำนวนและตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผน ผู้คัดค้านไม่มีสิทธิอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้อีกต่อไป

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546 ให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และตั้งลูกหนี้เป็นผู้ทำแผน ต่อมาเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2546 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้โดยมีผู้ทำแผนเป็นผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านได้มีคำสั่งอายัดทรัพย์สินที่ 1/2545 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2546 ถึงอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมให้ทำการอายัดหม้อน้ำและอุปกรณ์ส่วนควบดังกล่าว รวม 6 เครื่อง โดยห้ามลูกหนี้ทำการจดทะเบียน

สิทธิและนิติกรรมกับบุคคลอื่น จนกว่าลูกหนี้จะชำระภาษีสรรพสามิตที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ นอกจากนั้นผู้คัดค้านได้ออกคำสั่งอายัดทรัพย์สินที่ 10/2544 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2544 ไปยัง ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานนาเหนือ อายัดเงินฝากของลูกหนี้ ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์จำนวน 13,976,366.80 บาท การฟื้นฟูกิจการมีเจตนารมณ์ให้ลูกหนี้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการอันจะส่งผลให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้ลูกหนี้สามารถนำเงินและทรัพย์สินไปใช้หมุนเวียนดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ อันจะก่อให้เกิดรายได้ชำระหนี้ตามแผนให้แก่เจ้าหนี้เป็นประโยชน์ต่อกิจการของลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหลาย ขอให้ยกเลิกคำสั่งของผู้คัดค้านทั้งสองคำสั่งดังกล่าว ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้คัดค้านที่ 10/2544 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2544 และที่ 1/2545 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2545 ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา โดยอธิบดีผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือ ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านได้ออกคำสั่งอายัดทรัพย์สินที่ 10/2544 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2544 อายัดเงินฝากของลูกหนี้ในธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานนาเหนือจำนวน 13,976,366.80 และคำสั่งอายัดทรัพย์สินที่ 1/2545 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2545 อายัดหม้อน้ำและอุปกรณ์ส่วนควบรวมจำนวน 6 เครื่อง การอายัดดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาในวันที่ 14 มีนาคม 2546 ผู้คัดค้านยื่นคำขอรับชำระหนี้เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้ และคดีถึงที่สุด ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการฟื้นฟูกิจการตามแผน มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านว่า การอายัดทรัพย์สินของผู้คัดค้านก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการตกอยู่ในบังคับมาตรา 90/12 (7) แห่ง พ.ร.บ. ล้มละลาย พ.ศ. 2483 ที่ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมายยึดทรัพย์สินหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่กฎหมายได้กำหนดให้เกิดสถานะหยุดนิ่งหรือพักการชำระหนี้ (automatic stay) ขึ้นนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้เพื่อประโยชน์แก่การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นธรรม และเป็นไปตามระบบที่กฎหมายกำหนดไว้ภายใต้กรอบของแผนฟื้นฟูกิจการและให้เวลาแก่ลูกหนี้หรือผู้ทำแผนสำรวจความบกพร่องของกิจการนำไปวางแผนปรับปรุงแก้ไขให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้ รวมทั้งลดความกดดันทางการเงินจากการถูกเจ้าหนี้บังคับยึดทรัพย์สินหรือหลักประกัน และมาตรา 90/27 บัญญัติว่า "เจ้าหนี้อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ?" กรณีเป็นการกำหนดให้เจ้าหนี้ที่อาจขอรับชำระได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการก็เพื่อให้ผู้ทำแผนทราบถึงจำนวนหนี้สินของลูกหนี้ที่จะต้องนำทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ก็จะได้รับการชำระหนี้ตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดในแผน ซึ่งมาตรา 90/60 บัญญัติว่า "แผนซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้ว ผู้กีดกันเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้และเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ?" บทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ทุกประเภทจะต้องเข้ามาอยู่ในระบบการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้หนี้สินของลูกหนี้ที่มีอยู่แล้วได้รับการชำระสะสางภายใต้กระบวนการของแผนฟื้นฟูกิจการให้เสร็จสิ้นไป ผู้คัดค้านซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายหนึ่งในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ จึงต้องผูกพันในแผนฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ

เมื่อศาลสั่งเห็นชอบด้วยแผนสิทธิของเจ้าหนี้ในการได้รับชำระหนี้ย่อมเป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขในแผน สิทธิของเจ้าหนี้ในการจะบังคับชำระหนี้เองในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้นั้นย่อมสิ้นไป สำหรับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ผู้คัดค้านมีคำสั่งอายัดไว้ก่อนวันที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณานั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองในการห้ามมิให้ผู้คัดค้านยึดหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปแล้วก็เพื่อให้การชำระหนี้จะต้องเป็นไปตามแผนนั้น แม้มาตรา 90/12 (7) จะใช้คำว่า "ยึด" ก็ตาม แต่ย่อมหมายถึงการอายัดด้วย เพราะการอายัดในการบังคับคดีเอง เมื่อมีการส่งทรัพย์สินหรือเงินตามที่ยึดให้ ก็จะนำไปสู่การบังคับคดีได้เองนั่นเอง เมื่อข้อเท็จจริงได้ความด้วยว่ามูลหนี้ของผู้คัดค้านเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ผู้คัดค้านยื่นคำขอรับชำระหนี้โดยชอบ แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชำระหนี้แก่ผู้คัดค้านไว้ และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ผู้คัดค้านจึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามแผนซึ่งรวมถึงการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ด้วย ทั้งนี้โดยผลของมาตรา 90/60 ดังกล่าวผู้คัดค้านไม่อาจได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ด้วย ทั้งนี้โดยผลของมาตรา 90/60 ดังกล่าว ผู้คัดค้านไม่อาจได้รับชำระหนี้โดยวิธีอื่นนอกจากจำนวนและตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนนั้นผู้คัดค้านจึงไม่มีสิทธิอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้อีกต่อไป ผู้บริหารแผนขอที่จะขอให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สินทั้งสองคำสั่งนั้นเสีย ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้คัดค้านมานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ.

องค์คณะ

อุดมศักดิ์ นิติมนตรี · สมชาย พงษ์ธา · วัฒนชัย โชติชูตระกูล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2125/2548>